

KUTSESTANDARD

Hingehoidja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hingehoidja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Hingehoidja töö eesmärk on olla kannatavale/kriisis inimesele toeks tema enda vajadustest ja veendumustest lähtuvalt. Hingehoidja hoolitseb inimese kui terviku eest, keskendudes eksistentsiaalsetele ja usulistele teemadele. Hingehoidja kuulub Eesti Kirikute Nõukogu (EKN) liikmeskirikusse või Eesti Vabariigis registreeritud usuühendusse ning tal on oma kiriku/usuühenduse juhtorgani volitus või nõusolek selleks tööks. Teistesse usuühendustesse kuuluvate hingehoidjate töö kooskõlastatakse EKN-iga.

6. taseme hingehoidja teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega. Ta töötab nii üksi kui ka meeskonnas. Hingehoidja töö keskmes on suhtlemine nii abivajaja, tema lähedaste, kolleegide kui ka teiste erialade spetsialistidega.

Hingehoidja on vastavalt vastutusvaldkonna tööjuhenditele ööpäevaringselt kättesaadav. Hingehoidja võib kokku puutuda ohuteguritega (infektsioonid, emotsionaalsed rünnakud, kõrgendatud emotsionaalne pingeline jne), mis võivad mõjuda tema elule ja/või tervisele. Hingehoidja peamised töövahendid on erialane kirjandus ja teatmeteosed, usuline kirjandus, Piibel, palveraamatud, rist jm religioosne sümbolika, kaasaegsed sidevahendid, arvuti ja bürootarbed jne.

Hingehoiu kutsealal on lisaks 6. taseme hingehoidja kutsele veel järgmised kutsed:

- hingehoidja, tase 7, kes lisaks hingehoiutööle arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega;
- kaplan, tase 6, kes viib läbi jumalateenistusi ja teisi usulisi talitusi, teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab ja nõustab usu-, eetika- ja moraalküsimustes ning teeb koostööd teiste erialade spetsialistidega; vangla kaplan viib läbi taasühiskonnastava eesmärgiga usulise suunitlusega sotsiaalprogramme;
- kaplan, tase 7, kes lisaks jumalateenistuste ja teiste usuliste talituste läbiviimisele ning hingehoiutööle arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine ja läbiviimine
- A.2.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega
- A.2.3 Hingehoidlik nõustamine
- A.2.4 Koolitamine
- A.2.5 Kriisiabi
- A.2.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine
- A.2.7 Ennetustöö

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on hingehoidjal teoloogiline rakenduskõrgharidus või bakalaureusekraad ning töö ja täiendkoolituste käigus omandatud kutseoskused. Vaimuliku pühitsus ei ole nõutav.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Hingehoidja, pastoraalnõustaja.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.

Kaplanite töös on jätkuvalt oluline empaatia ja kuulamine, et mõista teiste inimeste emotsioone, kuulata neid avatult ja lugupidavalt, järjest olulisemaks muutub kultuuridevaheline pädevus st erinevate kultuuride, religioonide ja maailmavaadete eripäradest arusaamine, et olla arvestav ning mõistev erinevate inimeste vajaduste suhtes. Kasvav tähtsus on valmisolekul kasutada oma töös uusi tehnoloogiaid ja innovaatilisi lahendusi.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Hingehoidja, tase 6 kutse koosneb üldoskustest, kohustuslikest kompetentsidest ja kutset läbivatest kompetentsidest. Selle kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste B.2 ja kompetentside B.3.1 - B.3.8 tõendamine.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Kõrgharidus
2. Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskiriku või Eesti Vabariigis registreeritud usuühenduse juhtorgani volitus või nõusolek
3. Viimase viie aasta jooksul kutsealase kompetentsusega seotud olulisemate täienduskoolituste läbimine

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Varasem hingehoidja sama taseme kutsetunnistuse olemasolu
2. Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskiriku või Eesti Vabariigis registreeritud usuühenduse juhtorgani volitus või nõusolek
3. Viimase viie aasta jooksul kutsealase kompetentsusega seotud olulisemate täienduskoolituste läbimine

Kutse andmise korraldus on reguleeritud kaplanite ja hingehoidjate kutsetele kutse andmise korras.

B.2 Hingehoidja, tase 6 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Kasutab probleemide/küsimuste analüüsimisel süsteemset arutlust.
2. Näeb ja loob seoseid olemasoleva ja uue info vahel.
3. Hindab kriitiliselt ja tõlgendab eri allikate teavet, loob nende vahel seosed ning teeb kokkuvõtte.

Enesejuhtimisoskused

4. Järgib oma tegevuses nii isiklikke, ühiskondlikke kui ka organisatsiooni väärtusi ja põhimõtteid.
5. Lähtub oma töös kutse-eeetika põhimõtetest.

Lävimisoskused

6. Loob teiste inimestega hea kontakti, väljendab end viisakalt ja arusaadavalt.
7. On oma hoiakutes hooliv, lugupidav ja empaatiline; austab abivajaja privaatsust; leiab turvalise suhtluskeskkonna loomiseks võimalikult neutraalse ruumi/paiga ja hoolitseb, et vestlust segavad asjaolud oleksid minimaalsed; peab kinni oma ametirolli piiridest ja eetilistest printsiipidest.
8. Kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 ja veel vähemalt ühte keelt, soovitatavalt inglise või vene keelt, tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused).
9. Kasutab oma igapäevatöös arvutit infotöötuse, kommunikatsiooni ja ohutuse osas iseseisva kasutaja tasemel (vt lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine ja läbiviimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad

1. Valmistab ette jumalateenistusi, oikumeenilisi teenistusi ja usulisi talitusi (sakramentaalsed, palve-, õnnistamis- ja pühitsemistalitused). 2. Korraldab teenimist oma organisatsiooni ja/või vastutusala piires, võttes ühendust usuühenduste esindajatega, pidades läbirääkimisi organisatsioonis, leides ruumid, korraldades vajalikud vahendid vastavalt oma pädevusele jne; arvestab erinevate konfessioonide tavade ja praktikatega.	
B.3.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Kaardistab oma teeninduspiirkonnas olemasolevad usuühendused ja nende kontaktid; loob (otsese) kontakti erinevate usuliste ühenduste vaimulikega, et vastata abivajaja vajadustele ja ootustele; vajadusel korraldab erinevate usuliste ühenduste vaimulike ja vabatahtlike tegevust oma vastutusala piires. 2. Koostöös oma organisatsiooniga kaasab abivajaja eest hoolitsemisel teisi spetsialiste ja vabatahtlikke, lähtudes oma organisatsiooni eeskirjadest ja põhimõtetest. 3. Arendab erialast koostööd kohalike organisatsioonidega; jälgib ühiskonnas toimuvaid protsesse ja vahendab ühiskondlike organisatsioonide tegevust oma organisatsiooni tasandil.	
Teadmised 1. Religioonide erisused.	
B.3.3 Hingehoidlik nõustamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Tutvub abivajaja olukorraga, kasutades vaatlust, erinevaid küsitlemisviise, intervjuueerimise tehnikaid vm; määratleb peamised probleemid ning lähtuvalt olukorrast valib edasised tegutsemisviisid, arvestades inimese usulisi vajadusi, välja kujunenud religioosseid praktikaid, mõttemudeleid, traditsioonide ning kultuurilistest eripäradest tingitud mõjutusi. 2. Aitab abivajajal sõnastada oma usu, veendumuse ja religiooniga seotud küsimusi ning neile vastuseid leida; võimaldab soovijatel tutvuda erinevate usuliste ühenduste usutunnistuste ja põhimõtetega, leides võimalused vastavate teadmiste vahendamiseks; vajadusel kaasab erinevate usuühenduste esindajaid; nõustab kolleege/organisatsioonide esindajaid religioossetes küsimustes, arvestades keskkonda ja olukorda. 3. Aitab abivajajal sõnastada, mõista ja leida lahendusi moraali- ning eetika küsimustele; nõustab kolleege/organisatsioonide esindajaid moraali- ja eetikaküsimustes, arvestades eetilist/moraalset kliimat ning ametieetikat; vajadusel annab nõu eetilise/moraalse kliima parendamiseks, on oma käitumisega eeskujuks. 4. Märkab abivajaja sotsiaalseid ning vaimse tervise probleeme ja aitab koostöös teiste spetsialistidega neid lahendada. 5. Viib läbi hingehoidlikku vestlust, arvestades nõustamise põhimõtteid ja head tava ning lähtudes usulistest alustest ja oma usuorganisatsiooni traditsioonidest; kasutab nõustamistehnikaid, sh grupinõustamist, arvestades grupiprotsesside juhtimise põhimõtteid; vajadusel aitab luua kontakti teenitavate kodukogukonnaga; lähtub oma tegevustes teenitavate vajadustest; 6. Nõustab oma teenimispiirkonnas organisatsiooni töötajaid hingehoidlikult vastavalt oma kompetentsusele, arvestades nõustamispõhimõtteid ja head tava. 7. Jälgib hukkunute ja vigastatute väärikat kohtlemist oma teenimispiirkonnas. 8. Nõustab surnuga ümberkäimisel, jälgib surnu ja/või tema pereliikmete religioosset taustast tulenevate nõuete täitmist oma vastutusala. 9. Toetab surijaid ja nende lähedasi ning inimesi, kes on kogenud oma elus lähedase vm kaotust, aidates tal eluga edasi minna ja oma kaotusvaluga toime tulla, lähtudes leinanõustamise põhimõtetest. 10. Toetab vastavalt töökohustustele kultuuride ja religioonide vahelist kommunikatsiooni; nõustab oma töövaldkonna piires kultuuri- ja religiooniküsimustes, arvestades kultuuride ja religioonide eripära ning erinevaid traditsioone ja tavasid. 11. Toetab vajadusel abivajaja lähedasi hingehoiu alal, töötades nendega pere vajadustest lähtudes koos või üksikliikmetega eraldi; nõustab pereliikmeid kriisilukordades ja teistes situatsioonides; vahendab erinevaid tugiteenuseid vastavalt vajadusele; jagab informatsiooni lähtudes oma rollist ja pädevusest.	
B.3.4 Koolitamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Selgitab välja oma asutuse/organisatsiooni piires sihtrühma koolitusvajaduse; teeb kõrgemale juhtimistasemele/vahetule juhile ettepaneku koolituse planeerimiseks ja korraldamiseks.	

2. Osaleb vajadusel koolituskavade koostamisel sh õpiväljundite sõnastamisel; valib koolituse läbiviimiseks sobivad õppemeetodid ja valmistab ette õppematerjalid, arvestades koolituse teemat ning sihtrühma vajadusi; viib koolituse läbi, arvestades täiskasvanud õppija vajadusi, vajadusel kaasab kolleege ja teiste erialade spetsialiste. 3. Kogub osalejatel tagasisidet koolituse sisu ja korraldamise kohta, analüüsib saadud tagasisidet ning vajadusel teeb ettepanekuid koolituskava muutmiseks.	
B.3.5 Kriisiabi	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Osaleb kriisilukorra lahendamises vastavalt oma pädevusele ja volitustele, lähtudes kriisiabi põhimõtetest. 2. Panustab kriisisituatsiooni lahendamisse üksinda või meeskonnas. 3. Nõustab kriisilukorras, lähtudes kriisiabi põhimõtetest, nõustamisprintsipiidest ja heast tavast; on oma tegevuses delikaatne, arvestades vastavalt võimalustele abivajaja vajadusi.	
B.3.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Koostab individuaalse töökava, lähtudes oma organisatsiooni põhimõtetest ja eeskirjadest ning analüüsib koos vahetu juhiga perioodiliselt selle täitmist. 2. Koostab vajadusel perioodilisi, sisulisi ja statistilisi aruandeid, õiendeid, memosid ning muid informatsioonilist laadi dokumente oma pädevuse piires. 3. Hindab organisatsiooni eetilist kliimat ja teeb vajadusel ettepanekuid selle parandamiseks; on organisatsiooni väärtuste kandjana teistele eeskujuks.	
B.3.7 Ennetustöö	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Jälgib oma teenimisvaldkonnas usuvabaduse tagamist, lähtudes iga inimese rahvusvahelisest ja põhiseaduslikust õigusest usulisele enesemääratlusele ning sellega seotud usulistele toimingutele ja talitustele; jälgib rahvusvaheliste õigusaktide ja võetud kohustustest kinnipidamist oma organisatsioonis. 2. Jälgib oma teenimispiirkonnas inimeste emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimulikku seisundit, võtab ohu korral kasutusele vajalikke meetmeid, tehes vajadusel koostööd asutuse juhtkonnaga. Abivajaja toetamiseks kaasab teisi eriala spetsialistide ja teeb nendega koostööd, arvestades oma pädevuse ja rolli piiridega. 3. Kaasab vajadusel abivajaja lähedasi; loob kontakti ja suhtleb abivajaja lähedastega, jagades ja/või kogudes asjaspepuutuvat informatsiooni, arvestades organisatsiooni reegleid ja piiranguid; temale usaldatu lähedastele jagamise vajadusel küsib abivajaja nõusolekut; koostöös lähedastega hindab teiste spetsialistide kaasamise vajadust ja kaasab koostööle teisi spetsialiste; vajadusel toetab lähedasi ja jagab juhatust; arvestab, et iga abivajaja on osa laiemast suhtlusvõrgustikust. 4. Nõustab oma teenimispiirkonnas potentsiaalseid suitsiidile kalduvaid abivajajaid; hindab abivajajate potentsiaalset suitsiidiohtu; teavitab organisatsiooni teisi erialaspetsialiste ohtudest, arvestades konfidentsiaalsuse ja pihisaladuse piirangutega.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.8 Hingehoidja, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Lähtub oma töös usuvabaduse põhimõtetest, arvestades seadusandlusega, vajadusel tutvustab neid organisatsiooni teistele töötajatele; järgib oma töös organisatsioonis kehtestatud konfidentsiaalsuse põhimõtteid; koostöös teiste spetsialistidega toetab oma tegevusega inimväärikuse tagamist, arvestades abivajaja füüsilisi, emotsionaalseid ja vaimseid vajadusi; kaitseb isikuandmeid, sõltumata andmete töötlemise viisist seadusega ettenähtud korras. 2. Ei avalda temale erapihil, hingehoidlikul vestlusel või muus taasesitatavas vormis usaldatut, samuti isikut, kes erapihil või hingehoidlikul vestlusel käis. 3. Suhtub abivajajasse ülima hoolivusega, austades tema kannatusi ega hülga teda, kui ta on abitu ning vajab toetust; ei kasuta mingil viisil enese huvides ära abivajaja sõltuvust aitajast; lähtub oma tegevuses abistatava hingehoiu vajadustest (välja arvatud juhtumid, kus abivajaja on ohtlik enesele ja teistele), arvestades seadusandlusega; lähtub oma tegevuses vastavatest seadusaktidest ja organisatsiooni regulatiivsetest dokumentidest.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-18042024-1.1/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Ago Lilleorg, Eesti Kaitseväge Aivar Sarapik, Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik Avo Üprus, EELK Diakoonia- ja Ühiskonnatöö SA Katri Aaslav-Tepandi, Sotsiaalministeerium Kerstin Kask, EELK Usuteaduste Instituut Ruudi Leinus, Eesti EKB Liit Vilver Oras, Eesti Kirikute Nõukogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	29
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	18.04.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	17.04.2029
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2636 Religioonivaldkonna tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pastoral counsellor, EstQF Level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamiskaala	